

**Projekt CZ.1.07/1.1.00/08.0094 Vzdělávání pro udržitelný
rozvoj v environmentálních a ekonomických souvislostech**

Asociace pedagogů základního školství České republiky

www.vcele.eu

03 Kdo jsou to podnikatelé a inovátoři

Učební list

Ročník: 9

Doporučený počet hodin: 1

Autor: PaedDr. Karel Tomek.

Editace a grafická úprava textu: Mgr. Bc. Anna Doubková

Zpracováno na základě podkladů Ing. Miroslava Pivody, CSc.

© 2013 Asociace pedagogů základního školství České republiky

Ilustrační obrázky jsou použity v souladu s licencemi. Pokud není uvedeno jinak, je použita fotodokumentace projektu VUREES a databáze software Inspiration.

Tento projekt je spolufinancován z Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu České republiky

03 Kdo jsou to podnikatelé a inovátoři: učební list

Nejlepší inovační firma roku 2009

Prestižní americký časopis Technology Review každý rok hodnotí a vybírá 50 nejvíce inovativních amerických podniků (v oborech energie, internet, materiály, biomedicína a počítače). Jako jeden z padesáti nejvíce inovativních amerických podniků roku 2009 byla vybrána firma Apple Inc. Níže se podíváme na jeden její nový výrobek roku 2010: iPad.

Firma Apple je dnes druhá největší americká firma, když sečteme hodnotu všech jejích akcií (tzv. tržní hodnota firmy). V roce 2010 svou tržní hodnotou (v říjnu 2010 asi 260 miliard dolarů) předstihla firmu Microsoft. A přitom ještě v roce 1993 byla na pokraji bankrotu. Jak je to možné? Firmu Apple Inc. zakládal v 70. letech minulého století Steve Jobs a vždy důsledně usiloval o dosažení co nejlepších možných výrobků. Při tomto inovátorském úsilí měl ale „tyranizovat“ své zaměstnance.

Alespoň někteří z nich to tak vnímali, když se z nich Steve snažil „vyždímat“ co nejvíce. V roce 1983 přetáhl Steve Jobs do své technologicky zaměřené firmy viceprezidenta firmy PepsiCo (Johna Scullyho), specialistu na marketing (specialistu na „prodej slazené vody“, jak to řekl Steve Jobs).

Obrázek 1: The man who fired Steve Jobs. *Inquirer.net* [online]. 2011 [cit. 2013-02-14]. Dostupné z: <http://business.inquirer.net/28673/the-man-who-fired-steve-jobs>.

Steve Jobs (28 let) a John Scully v roce 1984 v New Yorku.

Správní rada firmy Apple Inc. ale vybrala do funkce generálního ředitele firmy Johna Scullyho a Steve Jobs pak znechuceně ze své firmy odešel. „Tyranizovaní“ zaměstnanci si oddechli. Specialista na „slazenou vodu“, John Scully, ale bohužel nerozuměl technologii a učinil proto několik špatných strategických technologických rozhodnutí, až se firma Apple dostala na pokraj bankrotu v roce 1993. Koncem roku 1993 byl proto do firmy Apple Inc. povolán zpět Steve Jobs a ten dokázal firmu zázračně pozvednout. Proč? Steve Jobs klade důraz na nové atraktivní výrobky, které silně zapůsobí na zákazníky. S velkým zjednodušením se dá říci, že zatímco John Scully se soustřeďoval především na obchodní triky, Steve Jobs byl skutečným technologickým inovátorem. Slyšeli jste o dlouhých frontách zákazníků na nový iPhone a iPad? Stručný přehled inovací, ve kterých hrála firma Apple významnou nebo hlavní roli:

- osobní počítače Mac
- chytré telefony iPhone
- hudební přehrávače iPod
- tablety iPad
- přenosné počítače MacBook
- nejnověji „všechno v jednom“ (all-in-one) počítače iMac
- vlastní programové vybavení a další aplikace

Hodnota budov, počítačů a dalších hmotných položek firmy Apple Inc. je asi 60 miliard dolarů (tzv. účetní hodnota), ale její tržní hodnota (součet hodnoty všech akcií) je 260 miliard. Co činí ten dvoustemmiliardový rozdíl? Říká se, že to tvoří především hodnota designu výrobků firmy Apple. Steve Jobs prý také vždy osobně jednal s designéry, kteří navrhují a vyvíjejí nové výrobky firmy Apple. Ti vytvářejí podstatnou část firemní hodnoty (v angličtině: the game-changing power of design). V jiných velkých firmách se generální ředitelé zpravidla nikdy s designéry své firmy nesetkají a ani je osobně neznají.

Nejlepší český podnikatel minulého 20. století

Novináři s širokým rozhledem pravidelně hodnotí a vybírají nejlepší podnikatele a inovátory za uplynulý rok, desetiletí, či celé století. Za nejlepšího českého podnikatele minulého 20. století nebyl novináři překvapivě vybrán velkovýrobce bot Tomáš Baťa, ale ing. Roman Staněk, který v roce 1997 v Praze založil softwarovou firmu NetBeans. Proč? Rozsahem podnikání byl podnik Romana Staňka sice mnohonásobně menší než Baťovo obuvnické „impérium“, alespoň stručná informace o Tomáši Baťovi z

internetu – <http://www.czech.cz/cz/Objevte-CR/Fakta-o-CR/Obecna-fakta-o-CR/Tomas-Bata>.

Romanův inovovaný výrobek uspěl v konkurenčně nejtěžším možném prostředí, tj. americkém Křemíkovém údolí. Pokud čtete o Křemíkovém údolí poprvé, může se hodit alespoň stručná informace – <http://www.zive.cz/clanky/mapa-silicon-valley-kde-vlastne-lezi-legendarni-udoli/sc-3-a-157330/default.aspx>.

Romanova firma NetBeans použila tzv. rozvratnou inovaci, proti které velké podniky prakticky nemají obranu, protože sledují tzv. udržující inovace (viz metaforické přiblížení principu rozvratné inovace oproti udržující inovaci na obrázku). Romanova firma Netbeans (<http://netbeans.org>) připravila jednoduchý programový produkt, jehož použití bylo zpočátku určeno spíše pro programátory amatéry (tj. nižší

Obrázek 3: Roman Stanek. *Twitter.com* [online]. 2013 [cit. 2013-02-14]. Dostupné z: <https://twitter.com/RomanStanek>.

odbornou úroveň), ale později se užití produktu zlepšilo natolik, že pronikl i na trh velkých profesionálních firem a uspěl tam. Se svým velmi úzce zaměřeným produktem porazila tehdy firma NetBeans i srovnatelné konkurenční výrobky velkých firem jako například IBM i Microsoft (nikoliv tedy rozsáhlé programy Windows či Office!).

Produkt firmy NetBeans uspěl také proto, že „čas pracoval v jeho prospěch“. Proč? Zrychlily se počítačové procesory a snadno použitelný programový produkt firmy NetBeans přestal být vnímán programátory jako pomalý. I vy se níže dozvíte o dalším rychlém (exponenciálním) rozvoji počítačů a jiných technologií. Pokud budete znát budoucí trendy, můžete zorganizovat svou inovační a podnikatelskou činnost tak, aby i ve vašem případě „čas pracoval ve váš prospěch“.

Pokud bychom hledali něco společného v podnikání a inovátorství několika výjimečných lidí, se kterými jsme se zde velmi stručně seznámili, našli bychom některé myšlenky, které se dají vyčíst „mezi řádky“ toho, co o své práci říkají, píšou nebo jak se chovali a chovají tito lidé.

Je rozumné učit se od úspěšných. Myšlenky v šestiúhelnících jsou jen pokusem zachytit něco ze zkušenosti úspěšných inovátorů. Není to jistě všechno. Pokud vás

Obrázek 2: Tomáš Baťa. *Wikipedie.org* [online]. [cit. 2013-02-14]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Tom%C3%A1%C5%A1_Ba%C5%A5a.

zaujme studium úspěšných podnikatelů, máte před sebou ničem neomezenou zásobu příkladů.

Jen je důležité jít svou vlastní cestou.

